

INLIA JAARBERICHT 2024

kwartaal 1

Spreaden moet

Zo heet de manifestatie bij de Eerste Kamer op 15 januari 2024. De senaat behandelt die dag de Spreidingswet, die asielopvang evenredig verdeelt over alle gemeenten. De actievoerders komen uit Westerwolde, de gemeente waarin het aanmeldcentrum Ter Apel ligt. De situatie daar is onhoudbaar, zeggen ze, voor de vluchtelingen, de medewerkers en de dorpingen: *De opvangcrisis kan en moet nu beteugeld worden*. INLIA en Appelgroep Westerbork steunen de manifestatie.

Dwangsom COA

De wet wordt op 23 januari daadwerkelijk aangenomen. Diezelfde dag vonnist de rechter in Groningen dat het COA zich moet houden aan de afspraken: het mag niet meer dan 2000 asielzoekers opvangen in Ter Apel. Op straffe van een dwangsom van € 15.000 per dag. Gemeente Westerwolde had de zaak aangespannen omdat het COA die grens al jaren overschrijdt. In 2022 lagen er wekenlang zelfs honderden mensen in het gras voor de poort.

Een opvallende verschijning in de noodopvang

Al Sayed Ali is een van de mensen voor wie geen plek is in Ter Apel. De Syriër is met zijn hippe hoedje en strak verzorgde uiterlijk een opvallende verschijning in Vries, waar INLIA een hotel heeft afgehuurd voor noodopvang. De stichting vangt sinds augustus 2022 asielzoekers op voor wie het COA te weinig plek heeft. Dit op verzoek van de (voorzitter van de) veiligheidsregio, mede namens het ministerie van Justitie. Via INLIA vangen ook kerken door het hele land deze asielzoekers op.

Van straatjoch tot politieagent

Hij was 6 jaar oud toen hij aankwam in Ter Apel, de Iraanse Darius. 24 jaar later werkt hij er zelf als politieagent. Een model-immigrant? Hij legde in alle opzichten een lange weg af om te komen waar hij nu is: asielverzoek afgewezen, jarenlang noodgedwongen illegaal. Darius werd een straatjoch dat de confrontatie met de politie zocht. Na 10 jaar kwam de verblijfsvergunning er toch nog. En zo draagt Darius nu bij aan de veiligheid van onze samenleving.

14 van de 100

Komen er nu echt zoveel asielzoekers naar Nederland als de landelijke ophef doet geloven? Uit de cijfers blijkt dat slechts 14,5% van de 337.000 mensen die in 2023 naar Nederland kwamen, asielzoeker of nareiziger is. De overige 85,5% zijn arbeidsmigranten (183.000 mensen) en vluchtelingen uit Oekraïne (105.650 mensen). Toch gaat het politieke debat nauwelijks over deze groepen, wel over de relatief veel kleinere groep asielzoekers (48.500 mensen).

Het verschil

In de Paasgroet haalt INLIA-directeur John van Tilborg nog meer cijfers aan over de zogenaamde asielcrisis: het COA vangt dan ongeveer 34.000 mensen op in reguliere locaties en zo'n 26.600 in noodopvanglocaties. Terwijl het COA in 2001 bijna 84.000 mensen opving - allemaal in gewone azc's. Het kan dus wel. Hij pleit voor veel meer kleinschalige opvang, die het verschil maakt. Voor de asielzoekers, voor de buurt, de samenleving.

kwartaal 2

5 jaar LVV

Op 1 april bestaat het pilotproject Landelijke Vreemdelingen Voorziening LVV 5 jaar. In de LVV-pilot (die in Groningen, Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Eindhoven draait) werken partijen samen aan duurzame oplossingen voor vreemdelingen zonder papieren. Het wetenschappelijk instituut van Justitie, het WODC, constateert onder meer dat voor 60% van de mensen een bestendige of semi-bestendige oplossing is gevonden.

Terugkeer

Neela is iemand die vanuit het INLIA Gasthuis Groningen (de LVV) is teruggekeerd. Toen ze binnenkwam sprak ze nauwelijks vanwege trauma's. Behandeling en medicatie hielpen haar daarmee om te gaan. Vanaf de straat was het zeker niet gelukt om terug te keren, weten haar begeleiders bij INLIA: *De sleutel tot succes is tijd nemen; tijd voor medische, maatschappelijke, juridische en woonbegeleiding. Dát werkt. Klinkt misschien niet sexy, maar het is de realiteit.*

Hulp verboden

Onbeoorlijk en ongepast, zo beoordeelt de Nationale Ombudsman het overheidsoptreden richting burgers die asielzoekers in Ter Apel hulp boden in de zomer van 2022. Honderden mensen brachten dag en nacht buiten door zonder beschutting en hygiënische voorzieningen. Omdat de overheid tekort schoot kwamen burgers en ngo's zoals INLIA in actie en deelden warme maaltijden, regenponcho's, tenten en slaapzakken uit. Die werden meermaals afgepakt.

Toonbeeld van harteloosheid

De plannen van het nieuwe kabinet op het gebied van asiel en migratie zijn niet alleen onmogelijk, onhaalbaar en deels in strijd met internationaal en Nederlands recht, maar bovenal het signaal van een zeer vijandig mensbeeld van vluchtelingen. Dat stelt de Raad van Kerken in Nederland in reactie op het Hoofdlijnenakkoord. *We zijn kennelijk niet meer in staat mensen van elders die in nood verkeren te zien als medemensen die onze hulp nodig hebben.*

Bevrijdingsfestival: vluchtelingen centraal

Mayday, Mayday, klinkt het, Please, we beg you. Save us. Het is een geluidsfragment van een vluchtelingenboot op de Middellandse Zee. Pal in het midden van het terrein in Groningen staat het bootje Hedir. INLIA werkte samen met de organisatie van het festival om aandacht te vragen voor het lot van de mensen die de zee oversteken op zoek naar vrede en vrijheid. Naast het bootje is er een expositie van foto's van de beroemde dokter Bartólo van Lampedusa.

Wereldvluchtelingendag

Er zijn 120 miljoen mensen op de vlucht, meer dan ooit. Ruim 68 miljoen van hen zijn ontheemd in eigen land, zo'n 43 miljoen zijn gevlucht naar het buitenland. Zij zitten in overgrote meerderheid in buurlanden. Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen Filippo Grandi wijst erop dat achter deze cijfers ontelbare menselijk tragedies schuilgaan. De internationale gemeenschap zou iets moeten doen aan de diepere oorzaken. Maar het aantal gewapende conflicten stijgt.

Bestuurscrisis

De opvangcrisis houdt aan en de situatie in Ter Apel blijft penibel. Geen asielcrisis maar een bestuurscrisis, stellen bestuurders van gemeenten en provincies. Het kabinet creëert de noodsituatie bewust; de minister kán effectief handelen maar weigert dat. Plichtsverzuim, oordeelt ook John van Tilborg. De kerken en INLIA blijven onder protest noodopvang bieden: *Doorslaggevend is dat we mensen in nood niet de rug toekeren.*

Aan tafel

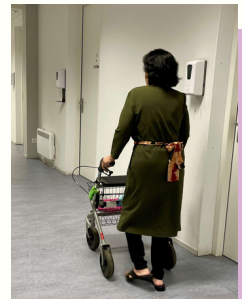
Grote porties fungeren als blijk van welkom bij de maaltijd voor en door asielzoekers bij de Doopsgezinde Kerk in Groningen: ‘schuif maar aan, er is genoeg voor iedereen’. De kerk kon geen asielzoekers opvangen in het gebouw, waartoe INLIA kerken opriep, maar wilde wel graag wat doen. En zo zitten Eritreeërs, Jemenieten, Nederlanders, Turken en Syriërs nu gezellig door elkaar te eten. *De hele wereld zou samen aan tafel moeten zitten, vinden ze.*

Symboolpolitiek

Het stoppen van de Rijksfinanciering voor ‘bed, bad, brood’ is rampzalige symboolpolitiek. Rampzalig voor de dakloze asielzoekers, voor de samenleving en voor de verhouding tussen Rijk en gemeenten. Dat is de reactie van John van Tilborg op het besluit van minister Faber om de geldkraan dicht te draaien, ondanks positieve resultaten. Volgens hem kiest de minister er daarmee voor om problemen niet op te lossen, maar te vergroten.

Veiligheid

De mensen in de LVV's, zoals die in het INLIA Gasthuis, maken zich grote zorgen nu het kabinet de ‘bed, bad, brood’-opvang niet meer wil betalen. Ze vrezen voor het enige toevluchtsoord dat ze hebben. Het is onze enige veiligheid, zegt de een. De ander zegt: *We kunnen niet weg uit Nederland. En ik wil niet opnieuw op straat leven.* Een andere vrouw is 72 jaar oud, heeft 7 bypasses, 3 stents, te hoge bloeddruk en diabetes, maar ook zij staat op straat als er geen Gasthuis zou zijn.

Primeur staatloosheid

Een primeur voor de Nederlandse rechtspraak: voor het eerst sinds de regeling in 2023 van kracht werd, is staatloosheid vastgesteld in 3 zaken. De rechtbank Den Haag stelde dit vast in de zaak van een Palestijn, een Oezbeekse vrouw die haar nationaliteit verloor en een kind dat buiten Cuba is geboren en wiens ouders in Cuba gevaar lopen. INLIA heeft zich jarenlang ingezet voor een procedure voor staatloosheid.

Gasthuis blijft open

Amsterdam, Groningen, Eindhoven en Utrecht houden de 'bed, bad, brood'-opvang in de LVV's open, ondanks dat het Rijk vanaf januari 2025 niet meer bijdraagt. Zo licht de Groninger burgemeester bijvoorbeeld toe: *Wij willen mensen zonder enig perspectief niet op straat hebben. Als het middelen kost, dan doen we dat, in de eerste plaats vanwege de medemenselijkheid. Anders kunnen deze mensen geen kant op.*

Recht op basisvoorziening

De staat mag kwetsbare vreemdelingen die niet uitgezet kunnen worden niet laten verkommeren. Mensen moeten kunnen eten, zich wassen en een dak boven hun hoofd hebben. Dat bepaalt het Hof van Justitie van de Europese Unie (andermaal) in de zaak van een ongedocumenteerde asielzoeker in Bulgarije. De uitspraak heeft implicaties voor het besluit van Minister Faber om niet te betalen voor 'bed, bad, brood'. INLIA legt zich niet neer bij dat besluit.

Maar wij geloven

De Raad van Kerken in Nederland formuleert hoe ze vanuit het geloof om wil gaan met vluchtelingen. Het manifest is een reactie op de verslechtering van het vluchtelingenbeleid van de nieuwe regering en de verharding van de maatschappij. *Wanneer we vreemdelingen als een bedreiging gaan zien, doen we niet alleen hen maar ook onszelf tekort*, stelt de Raad. Wanneer angst en wantrouwen worden gevoed, verdort de gemeenschap.

MANIFEST

De regering ziet asielzoekers als een bedreiging
Maar wij geloven dat God ons oproept om vluchtelingen te zien als onze naasten

De regering wil een asielcrisis uitroepen
Maar wij geloven dat God ons oproept om mensen in nood te helpen

De regering wil enkel grootschalige opvanglocaties
Maar wij geloven in de kracht van ontmoeting

De regering wil mensen gevangen zetten die niet meewerken aan terugkeer
Maar wij geloven dat we geroepen zijn om de menselijke waardigheid recht te doen

De regering wil de opvang versoberen en 'bed, bad, brood' stopzetten
Maar wij geloven dat ieder mens recht heeft op onderdak, voeding, kleding, hygiëne en begeleiding

De regering wil gezinshereniging ernstig inperken
Maar wij geloven dat alle mensen door God geschapen zijn als sociale wezens die opbloeien in sociale verbanden, bij uitstek gezins- en familieverband

‘Gluren bij de buren’

Ook INLIA doet mee aan de Burendagen en stelt opvanglocaties open voor ontmoeting. *Ik snap echt niet waarom we deze mensen niet zouden kunnen helpen. Ze hebben hulp nodig en de politiek is alleen maar bezig hen weg te zetten als criminelen*, zegt een bezoeker. Op een andere locatie hadden de buren aanvankelijk zorgen. *Maar*, zegt een buurman nu, *ik moet zeggen: het contact is goed*. Het leidt omgekeerd tot uitnodigingen aan gasten om naar nieuwjaarsbijeenkomsten te komen.

Kind in verdrukking in AZC

Kinderen in asielopvang hebben het slecht; de leefomstandigheden voldoen niet aan minimale eisen en ze verkeren in onveilige situaties. Kinderen worden getraumatiseerd. De Inspecties van Onderwijs, van Gezondheidszorg & Jeugd en van Justitie & Veiligheid slaan hierover al jaren alarm. INLIA neemt daarom deel aan Werkgroep Kind in AZC, het samenwerkingsverband dat aan de bel blijft trekken, onder meer bij de vaste kamercommissie Asiel en Migratie.

Donkere dagen

In de Kerstgroet is John van Tilborg droevig over de kant die het opgaat in Nederland en de wereld. Het zijn donkere dagen, ervaart hij. Maar hij ziet kaarsjes: *Mensen die opstaan voor de feiten. Voor de waarheid. Voor de medemens. Om me heen hoor ik meer en meer de behoefte om dat te doen. Dat zijn de kaarsjes die ik zie. De mensen die een lichtpunt willen zijn. Laten we al die flammertjes samenvoegen tot één groot, warm licht.*

